

پیشنهادهای و توصیه‌هایی در جهت انعقاد قراردادهای پژوهشی

۱- مقدمه

توسعه موسسه‌ها و مراکز علمی کشور طی سال‌های اخیر، پیشرفت اقتصادی، اجتماعی و صنعتی کشور را در بر داشته است. این در حالی است که شرایط بین‌المللی کنونی چالش‌هایی را در جامعه، اقتصاد، صنعت و امور اجرایی بخش‌ها و دستگاه‌های کشور ایجاد کرده که بهبود و رفع آنها نیازمند مشارکت گسترده اندیشمندان و اساتید موسسه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری است. بر این اساس، سامان‌دهی، استاندارد سازی و قاعده‌مند کردن تعاملات و ارتباطات بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور و دستگاه‌های اجرایی حائز اهمیت فراوان است. وزارت عتف و موسسه‌های زیر مجموعه در این خصوص نیازمند توسعه و تقویت فعالیت‌هایی در حوزه ارتباط مستمر دانشگاه‌ها با جامعه و صنعت می‌باشد. در این راستا تسهیل انعقاد قراردادهای ارتباط، جامعه و صنعت و حمایت از اینگونه همکاری‌های مشترک امری بسیار ضروری است. یکی از موارد اساسی در قراردادهای ارتباط با جامعه صنعت موضوع بررسی و تأیید پژوهشی بودن قراردادها است. بر طبق آخرین بخشنامه سازمان تامین اجتماعی مفاد حساب قراردادهای پژوهشی به شرط عدم بدهی دانشگاه به سازمان تامین اجتماعی، بدون اعمال هرگونه ضریب و مطالبه وجهی صادر می‌شود. مرجع تشخیص پژوهشی و تحقیقاتی بودن قراردادهای مزبور منحصر به عهده و تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد. بنابراین، ضروری است با بهره‌گیری از تجارب و شرایط و نیازهای کنونی الزامات مورد نیاز جهت انعقاد قراردادهای پژوهشی تهیه و در این راستا تهیه و تدوین گردد.

بدین منظور برخی از موارد که ضروری است در انعقاد قراردادهای ارتباط با جامعه و صنعت رعایت گردد تا در فرایند تأیید پژوهشی بودن در مراکز ذیربط تسهیل گردد به شرح ذیل اعلام می‌گردد.

۲- نکات کلیدی جهت انعقاد قراردادهای پژوهشی

۲-۱. عناوین قراردادهای پژوهشی به گونه‌ای انتخاب گردد که ماهیت پژوهشی بودن مشخص گردد.

۲-۱-۱. از کلماتی همچون خرید، ساخت به تنهایی در عناوین استفاده نشود.

۲-۱-۲. از کلماتی چون طرح پژوهشی، مطالعاتی توسعه‌ای، بومی سازی، نوآوری و فناوری.... در عناوین استفاده شود.

۲-۱-۳. در عناوین قراردادهای پژوهشی، علاوه بر مواردی که نوشته شده، بهتر است از عناوینی که دارای عبارت‌های همچون توسعه و ارتقای فرایندها، تکنولوژی، محصولات و استفاده شود.

۲-۲. در شرح خدمات قراردادهای پژوهشی مواردی به شرح ذیل استفاده گردد.

۱-۲-۲. اهداف پژوهش

۲-۲-۲. مطالعه و بررسی پیشینه تحقیق در موضوع قرارداد

۳-۲-۲. چگونگی روش دریافت و بررسی اطلاعات داده‌های مورد نیاز

۴-۲-۲. تحلیل اطلاعات دریافت شده

۵-۲-۲. استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی و مناسب جهت تحلیل اطلاعات

۶-۲-۲. بهبود و ارتقای سیستم، محصول و خدمات

۷-۲-۲. تولید محصولات پایلوت و نمونه آزمایشگاهی و نیمه صنعتی

۸-۲-۲. روش اجرای پژوهش

۹-۲-۲. دستاوردهای پژوهش

۳-۲. ضروری است قراردادهای پژوهشی از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی و فناوری منعقد گردد و حتی امکان نام مجریان در قراردادها قید نشود.

۴-۲. در قرارداد خارجی نام کارفرما و نام معاونت پژوهشی دانشگاه ذکر گردد و از قرار دادن نام و مشخصات دانشجوین و شخص هیات علمی (حتی الامکان) خودداری گردد.

۵-۲. در صورت لزوم به خرید تجهیزات مورد نیاز در انعقاد قرارداد به گونه‌ای عمل شود که بتوان بخش خرید تجهیزات را از فعالیتهای پژوهشی مرتبط جدا نمود و برای خرید قرارداد مستقل تنظیم کرد.

۶-۲. مبلغ در نظر گرفته شده برای قرارداد با مدت اجرا و شرح خدمات آن تناسب داشته باشد.

۷-۲. در مواردی که بخشی از خدمات و موضوع قرارداد پژوهشی است و بخشی دیگر غیر پژوهشی اهتمام بر این است که موضوعات تفکیک شود تا کل قرارداد تحت الشعاع قرار نگیرد.

۸-۲. جدول تفکیکی حق الزحمه کارشناسی یا غیر کارشناسی ساعتی نداشته باشد.

۹-۲. در صورت امکان نام مجری بصورت پژوهشگر ذکر شود.

۱۰-۲. موارد عملیاتی مثل ساخت و ساز، تعمیرات و نصب حت امکان ذکر نشود.

۱۱-۲. برای انطباق کامل با مفاد بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای سازمان تامین اجتماعی پیشنهاد می‌شود در صورت امکان در متن قرارداد های پژوهشی به مصادیق بند الف ماده ۱۲ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی اشاره شود.

۱۲-۲. در قراردادهای پژوهشی شامل مجوز شورای گسترش، مفاد اساسنامه و ... که نشاندهنده مبنای انجام فعالیت تحقیقاتی هستند اشاره شود.

۱۳-۲. با استناد به ماده ۲ قانون مالیاتهای مستقیم دانشگاه ها و پژوهشگاه ها از پرداخت مالیات معاف می باشد که این موضوع در متن قراردادهای درآمدی لحاظ گردد.

۱۴-۲. با استناد به ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم اطلاعات طرف قراردادهای اشخاص حقوقی (نام کامل دانشگاه، پژوهشگاه، نشانی به همراه کد پستی، آخرین تغییرات شرکت منطبق بر آگهی روزنامه رسمی، شماره ثبت، کد اقتصادی، شناسه ملی، گواهی ثبت نام نظام مالیات بر ارزش افزوده معتبر، شماره حساب بانکی به همراه شماره شب، موضوع و مبلغ قرارداد، تاریخ شروع و پایان مطابق با تقویم رسمی) در متن قرارداد درج گردد.

۱۵-۲. در صورت لزوم سپرده حسن انجام کار و جریمه تاخیر در قراردادهای درج گردد.

۱۶-۲. کلیه صفحات قراردادهای به امضا طرفین برسد.

۱۷-۲. برای انطباق کامل با مفاد بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای سازمان تامین اجتماعی پیشنهاد می‌شود در صورت امکان در متن قرارداد های پژوهشی به مصادیق بند الف ماده ۱۲ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی اشاره شود.

۱۸-۲. نحوه پرداخت، و میزان کسورات قانونی ذکر شود.

۱۹-۲. تعهدات مهم دو طرف قرارداد ذکر شود.

۲۰-۲. برای بهره‌مندی از معافیت‌های قراردادهای پژوهشی، قرارداد به گونه‌ای تنظیم شود که ماهیت پژوهشی آن شفاف باشد.

۲۱-۲. کلیه اختلافات احتمالی یا بروز موارد غیر قابل پیش بینی، از طریق مذاکره مستقیم بین نماینده کارفرما و مجری اصلی طرح قابل حل خواهد بود. در صورت عدم حصول توافق از طریق قانونی و مراجع ذی صلاح اقدام خواهد شد.

۳- برخی از معیارها و مصادیق پژوهشی بودن قراردادها

بر اساس بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای مقاطعه کاران به شماره ۱۰۰۰/۹۹/۱۲۱۰۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۰ برخی از معیارها و مصادیق امور پژوهشی و تحقیقاتی و مورد تأیید سازمان تأمین اجتماعی به شرح ذیل بیان می‌گردد. ضروری است این معیارها در انعقاد قراردادهای پژوهشی مورد توجه قرار گیرد.

۳-۱. طرح‌های کلان ملی پژوهشی فناوری، نوآوری و نمونه سازی شامل موضوع‌یابی و کارشناسی که انجام آن‌ها به الویت‌های اصلی کشور پرداخته و دارای اثرگذاری ملی باشد.

۳-۲. طرح‌های پژوهشی بنیادی، کاربردی، توسعه‌ای که در زنجیره ارزش دستگاه متولی باعث ارتقای کمی و کیفی محصولات، خدمات و فرآیندها می‌شود و دارای متقاضی و بهره‌بردار مشخص می‌باشد.

۳-۳. طرح‌های پژوهشی در حوزه‌های ارزشی و معرفتی، علوم انسانی، هنر، علوم پایه، علوم سلامت و بهداشت، علوم بین رشته‌ای، فنی و مهندسی و کشاورزی.

۳-۴. طرح‌های ارتقا و توسعه ظرفیت‌های تحقیقاتی دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، مراکز نخبه‌پرور از طریق انجام طرح‌های مشترک پژوهشی، تجهیز آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها، کتابخانه‌ها و تقویت زیر ساخت‌های فناوری اطلاعات برای امور پژوهشی.

۳-۵. طرح‌های تحقیقاتی کاربردی که توسط شرکت‌های دانش بنیان مورد تأیید به اجرا در می‌آیند.

۳-۶. طرح‌های تحقیقاتی سرمایه گذاری در تجاری سازی یافته‌های جدید پژوهشی و فناوری که برای اولین بار به بازار عرضه می‌شوند.

۳-۷. تهیه، تدوین و چاپ کتب علمی و فنی برای چاپ نوبت اول.

۳-۸. همایش، سمینار، کنفرانس و نشست‌ها برای ارائه نتیجه تحقیقات و مقالات.

۳-۹. طرح‌های باز مهندسی نمونه‌های وارداتی تولید در داخل کشور.

۳-۱۰. طرح‌های حمایت از مسابقات علمی و فن‌آورانه دانشجویی

۳-۱۱. طرح‌های پژوهشی مشترک و تبادل فناوری با مراکز دانشگاهی، تحقیقاتی و فناوری در کشورهای

دوست

- ۱۲-۳. فعالیت‌هایی که در جهت افزایش دانش فنی و علمی و کاربرد آن دانش در ایجاد کالاها و وسایل تولید جدید و بهبود کیفیت‌ها کالاها و فرایندهای تولید انجام می‌شود.
- ۱۳-۳. فعالیت‌های پژوهشی که با هدف استفاده از دانش حاصل از تحقیق پایه برای ساختن اشیا یا خلق موقعیت‌های مناسب برای پیشبرد مقاصد علمی انجام می‌شوند.
- ۱۴-۳. فعالیت‌های طراحی مفهومی، پایه، تفصیلی سیستمی و زیر سیستمی.
- ۱۵-۳. ساخت نمونه آزمایشگاهی، مهندسی و نیمه صنعتی.
- ۱۶-۳. دوره آموزش فنی و حرفه‌ای.
- ۱۷-۳. طرح‌های معاملات پیدایش، مطالعات توجیهی و تهیه طرح، مطالعات اقتصادی و مطالعات آماری.
- ۱۸-۳. طرح‌های مطالعات بنیادی، کاربری، راهبردی و توسعه‌ای و مطالعات ارزیابی زیست محیطی.
- ۱۹-۳. طرح‌های مطالعات موضوعی، بخشی، جامع و میان بخشی و مطالعات منطقه‌ای و آمایش سرزمین.
- ۲۰-۳. طرح‌های تهیه و تنظیم استانداردها، ضوابط و معیارهای فنی و اجرایی.
- ۲۱-۳. قراردادهای تهیه نرم افزار، امکان سنجی پروژه، مهندسی ارزش، برنامه‌ریزی آموزشی توسعه منابع انسانی، پایش و ارزشیابی طرح‌ها، کنترل مهندسی، امکان سنجی، مدیریت و طراحی سیستم‌ها.